

Verminderde dierzorg; wat kun je doen?

Wilma Wolters

Twee jaar geleden ondertekende Agrivaknet het afsprakenkader van het Vertrouwensloket Welzijn Landbouwhuisdieren. Daarmee beloofde de vereniging haar verantwoordelijkheid te nemen in de preventie en aanpak van verminderde dierzorg. Begin juli vertelde Agrivaknet haar leden in een online training hoe zij dit kunnen aanpakken.

“Bij verminderde dierzorg is er geen blauwdruk van een oplossing. Het is altijd maatwerk”, vertelde Lianne Roeleven tijdens de training aan de ongeveer tweehonderd deelnemende erfbedreiders. Roeleven is agricoach bij Agrivaknet. Samen met Ankie de Jong, coördinator bij het Vertrouwensloket, maakte zij de deelnemers bewust van signalen die wijzen op verminderde dierzorg en bood ze de erfbedreiders mogelijkheden om te handelen in dergelijke situaties. Roeleven constateert dat er door uiteenlopende oorzaken een groeiende groep ondernemers is

die in de knel raakt. “Een deel van hen dreigt af te glijden naar verminderde dierzorg. En erfbedreiders weten in die gevallen soms niet hoe ze moeten handelen. Dat is overigens logisch, want ze zijn niet opgeleid tot hulpverlener.” Maar dat betekent volgens Roeleven niet dat erfbedreiders geen rol kunnen spelen bij het zoeken naar een oplossing voor de problemen die leiden tot verminderde dierzorg. “Zij komen vaak op het erf en zien en horen veel. Zij kunnen signalen opvangen en maken vervolgens de keuze of ze actie ondernemen en de veehouder willen ondersteunen.” Volgens de agricoach moet die keuze eigenlijk altijd uitvallen naar de kant van actie ondernemen. “Vermijd dat iedereen toekijkt en niemand zich verantwoordelijk voelt. Dan verandert er niets.” De Jong onderstreept dat laatste: “Ons uitgangspunt is dat geen veehouder zijn dieren moedwillig slecht verzorgt. Er schuilt altijd een probleem achter. Het Vertrouwensloket komt liever vroeg op een bedrijf dan te laat. Wees vooral niet bang om advies in te winnen bij ons. Dat kan op elk moment en in elk stadium.” Als je ervoor kiest actie te ondernemen, schuilt daarin ook weer een risico voor jezelf, weet Roeleven. “Ga je niet eindverantwoordelijk voelen voor de oplossing. Jij bent niet degene die het moet gaan oplossen. Maar jij kunt de veehouder helpen in actie te komen.”

Signalen: vooral veranderingen

De agricoach weet dat er veel dilemma's kunnen zijn die een erfbedreider ervan weerhouden om bij een vermoeden van verminderde dierzorg actie te ondernemen. “Je denkt misschien dat je het vertrouwen kwijt bent als je aan de bel trekt. Als je je hiervan bewust bent, kun je misschien toch daaroverheen stappen. Het is meer een drempel dan dat het werkelijk een feit is dat je die vertrouwensrelatie schaadt. Misschien is die boer wel ontzettend blij dat jij in gesprek gaat over iets wat hem veel zorgen baart.” Een ander dilemma dat Roeleven vaak tegenkomt is: zie ik het wel goed? “Maar je hoeft niet alles te weten over verminderde dierzorg om er toch over in gesprek te gaan.” Signalen die verminderde dierzorg aan zouden

kunnen tonen, kunnen zowel op het erf, in de stal, in huis of in data en kengetallen zitten. Het gaat dan vooral om veranderingen, geven Roeleven en De Jong aan. “Een rommelig erf bijvoorbeeld is niet direct reden tot zorg, maar als het altijd opgegruimd was en nu niet meer, kan dat een teken zijn. Of als het huis en de stallen niet goed onderhouden zijn, post ongeopend is, de relatie tussen veehouder en boerin anders lijkt, de mest niet meer wordt afgevoerd, de conditie van de dieren te wensen over laat, als je zinnen hoort als ‘ik heb er wat minder zin in’, als contacten worden afgehouden of vluchtiger zijn, de boer je tegemoet komt lopen om te zorgen dat je niet in de stal komt, als je niet meer binnen mag voor een kop koffie; dat kunnen signalen zijn.”

Als je signalen opmerkt, kun je actie ondernemen. Maar wanneer precies ga je over tot handelen? Roeleven somt de situaties op: als je twijfelt, als je een onbehaaglijk gevoel krijgt en je komt er al langer, als je merkt dat er iets aan de hand is en je weet niet wat, als je bedenkt: wie ben ik om hier iets van te vinden, en als je denkt: hier is het goed mis. “Geen actie is geen optie in deze gevallen”, zegt de agricoach. De Jong voegt toe: “Negeer je eigen alarmbellen niet. Ga op je gevoel af.”

Hoe te handelen

Hoe je precies in actie kunt komen, is voor veel erfbedreiders lastig. Dat begrijpt Roeleven. “Het is een precair onderwerp waar niemand gemakkelijk over praat. Realiseer je ook dat er altijd gevoelens van schuld, schaamte en/of falen bij de ondernemer spelen.” De Jong: “Er ligt eigenlijk altijd een onderliggende oorzaak achter. Bijvoorbeeld een overlijden, scheiding, bedrijfsproblemen. Als het Vertrouwensloket wordt ingeschakeld, proberen we ook juist de achterliggende oorzaak aan te pakken.” Er is niet één goede aanpak. Maar Roeleven en De Jong vinden het belangrijk dat onder erfbedreiders een cultuur ontstaat waarin je je zorgen over een veehouder en het welzijn van zijn dieren bespreekbaar kunt maken, zonder dat je erop afgerekend wordt. Een eerste manier van handelen is het inwinnen van advies. “Bijvoorbeeld bij een collega. Ga niet roddelen, maar houd het feitelijk en vertel wat je ziet en hoort en wat je daarover denkt. Ook bij het Vertrouwensloket kun je advies inwinnen. Of een

melding maken. Melden is echt helpen,” zegt De Jong. “Het is nooit leuk om gemeld te worden, maar we kunnen hulp bieden en de situatie verbeteren.” Een andere manier is om het probleem te delen. “Stap binnen je organisatie naar je leidinggevende of contactpersoon en maak de situatie bespreekbaar.” Een derde manier is om het gesprek met de veehouder aan te gaan. “Luister zonder oordeel, stel open vragen, toon belangstelling voor de boer, ga niet zenden en oordeel niet. Als je dit toepast kun je het niet snel fout doen”, aldus Roeleven.

Handelswijze Vertrouwensloket

Als het Vertrouwensloket een melding binnenkrijgt (dit kan anoniem, maar hoeft niet) gaat ze de melding beoordelen. Er is contact met veehouder en dierenarts. “Soms loopt een koe bewust alleen in de wei om te herstellen, bijvoorbeeld. Maar soms is actie nodig”, aldus De Jong. Dan wordt een preventieteam, bestaande uit bedrijfsadviseur en dierenarts ingesteld, of een begeleidingsteam dat een bedrijfsadviseur en psychosociaal begeleider omvat. “Het is afhankelijk van de melding welk team wordt ingezet”, legt De Jong uit. “Een preventieteam is wat specifiek gericht op het dierenwelzijn, dat de situatie van verminderde dierzorg stopt. Een begeleidingsteam gaat meer in op de persoonlijke problematiek die erachter zit. Maar ook daar wordt natuurlijk gekeken naar de dieren.” Het Vertrouwensloket kijkt ook samen met de veehouder naar het eigen netwerk, of er bijvoorbeeld een dierenarts of veevoeradviseur is die kan helpen. Als de melding is beoordeeld en het vertrouwensteam is ingeschakeld, wordt een afspraak gemaakt met de veehouder om de helpende hand te bieden. De Jong: “Het eerste bezoek is vooral een inventarisatie: hoe is de situatie met het vee, is de veehouder zich bewust van de situatie, wat is de onderliggende oorzaak. Ook de financiële situatie wordt bekeken. Vervolgens maken we afspraken welke acties genomen moeten worden. Dat zetten we samen met de veehouder op papier.” In volgende bezoeken worden de acties gemonitord, gekeken of er nog meer acties moeten gebeuren en wordt samen gekeken of het netwerk van de veehouder in de toekomst ook betrokken kan blijven en hulp bieden. “Zo proberen we het een soort van over te dragen, zodat de verbeterde situatie standhoudt”, aldus De Jong.

Je mag erover praten, zonder erop afgerekend te worden

Hulp

Erfbedreiders kunnen een rol spelen bij het oplossen van verminderde dierzorg. Foto: Harry Kolenbrander

Agenda

Succesvol varkenshouden is een teamprestatie

Hoe stelt de ondernemer zijn team van stalmedewerkers samen en kunnen ze elkaar versterken? En hoe pas jij als adviseur in het adviesteam van de ondernemer; hoe kun jij toegevoegde waarde creëren voor de ondernemer en jouw advies het beste brengen? Frank Steenbreker (ABAB Agro Advies) en Lianne Roeleven (Agricoach) zijn sprekers.

Datum	28 september 2021
Tijd	15.45 uur tot 19.30 uur
Locatie	De Bongerd, Flessestraat 54 te Heteren
Kosten	€ 60 voor leden, € 85 voor niet-leden (excl. btw)
Meer informatie	www.agrivaknet.nl

Stalklimaat bij kalveren

Ventilatie is een grote pijler om kalveren gezond te houden. Welke ontwikkelingen zijn er waarmee we de ventilatie goed en gezond kunnen houden voor kalveren?

Datum	29 september 2021
Tijd	13.00 uur tot 16.30 uur
Locatie	Alpuro, Elspeterweg 60 te Uddel
Kosten	€ 60 voor leden, € 85 voor niet-leden (excl. btw)
Meer informatie	www.agrivaknet.nl

Waterkwaliteit

Wat zijn de succesfactoren voor het verstrekken van goed drinkwater aan pluimvee? Tijdens de bijeenkomst wordt dieper ingegaan op de (lab)technische kant van water. Jack Jacobs van Brabant Water gaat in op gezond drinkwater op het bedrijf én op dierniveau.

Datum	12 oktober 2021
Tijd	12.30 uur tot 16.00 uur
Kosten	€ 60 voor leden, € 85 voor niet-leden (excl. btw)
Meer informatie	www.agrivaknet.nl